

การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากการความเป็นเมือง*

Management of Urbanization-Induced Changes in Nonthaburi Province

¹ทินกร เชื้อวงศ์, กมลพร กัลยาณมิตร, สติธย์ นิยมญาติ และ ชูชีพ เบียดนอก
¹Tinnakorn Chuaewong, Kamolporn Kalyanamitra, Satit Niyomyaht
and Chucheeb Bidadnok

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Lek_twin88@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความความเป็นเมือง (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความความเป็นเมือง และ (3) เสนอแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความความเป็นเมือง รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ ผู้ประกอบการเอกชน ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป จำนวน 24 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์รูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ดำเนินตามแผนพัฒนาจังหวัด ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ โดยใช้ผังเมืองรวม พ.ศ. 2566 เป็นกรอบการใช้ที่ดิน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบขนส่งมวลชน ระบบระบายน้ำ และภูมิทัศน์เมือง พร้อมส่งเสริม อารยสถาปัตย์ บริการภาครัฐดิจิทัล การดูแลผู้สูงอายุ การพัฒนาทักษะอาชีพ และเศรษฐกิจชุมชน การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ใช้พลังงานสะอาด และเน้นการมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วน (2) ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ผลกระทบต่อชุมชนดั้งเดิม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ข้อจำกัดของผัง เมือง การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม การจัดการทรัพยากรไม่เพียงพอ และแรงกดดันจากการขยายตัวของเมือง (3) แนวทางการบริหาร ควรจัดระเบียบเมืองให้สอดคล้องกับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมเทคโนโลยี พัฒนาแรงงาน ทักษะสูง หนุนเศรษฐกิจหมุนเวียน การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และการบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส

คำสำคัญ: การบริหาร; การเปลี่ยนแปลง; จังหวัดนนทบุรี; ความเป็นเมือง

Abstract

The objectives of this research article aimed to 1) analyze the management of urbanization-induced changes in Nonthaburi Province; 2) examine the problems and obstacles in managing urbanization-induced changes in Nonthaburi Province; and 3) propose guidelines for effective management of urbanization-driven changes in Nonthaburi Province. The research employed a qualitative approach. Key informants included administrators and officials from relevant government agencies, academics, private-sector entrepreneurs, community leaders,

*Received April 17, 2025; Revised May 26, 2025; Accepted June 6, 2025

and members of the general public, totaling 24 participants selected through purposive sampling. Data were collected using semi-structured interviews and analyzed using descriptive content analysis.

The study found that: 1) The management of urbanization-induced changes in Nonthaburi Province has been implemented according to the 5-year provincial development plan (2023-2027) to create a livable city. This includes using the 2023 master plan as a land-use framework and infrastructure development such as mass transit, drainage systems, and urban landscapes, and promoting universal design, digital government services, elderly care, vocational skills development, and community economy. Natural resources are managed under the BCG economic model, green spaces are expanded, clean energy is utilized, and stakeholder participation is emphasized; 2) The problems and obstacles identified include impacts on original communities, environmental issues, limitations of the master plan, loss of agricultural land, insufficient resource management, and pressures from urban expansion; and 3) Recommended guidelines for management include organizing the city in line with quality of life, promoting technology, developing a skilled workforce, supporting the circular economy, ensuring stakeholder participation, and managing budgets transparently.

Keywords: Management; Change; Nonthaburi Province; Urbanization

บทนำ

การกลายเป็นเมือง เป็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกภูมิภาคทั่วโลก ประชากรครึ่งหนึ่งของจากทั้งหมดประมาณ 7 พันล้านทั่วโลกอาศัยและเติบโตอยู่ในเขตเมือง ด้วยอัตราเร็วนี้ ภายในปี 2050 สัดส่วนประชากรในเขตเมืองจะสูงขึ้นถึง 70% อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การกลายเป็นเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกระทบต่อหลักการความยั่งยืนในหลาย ๆ ประการ ทั้งการขยายตัวอย่างไร้การควบคุมของเขตเมือง ส่งผลกระทบต่อการใช้พลังงาน การปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ระดับความเหลื่อมล้ำเพิ่มสูงขึ้นในเขตเมือง โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชากรเมืองมากกว่าสองในสามของโลก ที่เพิ่มขึ้นมาตั้งแต่ปี 1980 และมีคนหลายพันล้านที่ต้องอาศัยอยู่ในบ้านที่ไม่ได้มาตรฐานหรือสลัม รวมไปถึงการเลือกปฏิบัติต่อผู้อพยพที่เข้ามาอาศัยในเขตเมืองมากขึ้น (Bunnag, 2022)

จังหวัดนนทบุรี เมืองพี่น้องที่เติบโตควบคู่กับกรุงเทพมหานครเสมอมา จากการขยายตัวของความเป็นเมือง (Urbanization) รวมไปถึงการกระจายความเจริญ ทำให้จังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันนี้ ไม่ได้เป็นเพียงจังหวัดปริมณฑลที่มีระยะทางใกล้กับกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ยังถูกวางบทบาทสำคัญในการเป็นเมืองที่สองของคนกรุงเทพมหานครอีกด้วย จากการเติบโตอย่างมั่นคงในฐานะของการเป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีของกรุงเทพมหานคร ทำให้การพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี คือการก้าวไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ (Livable City) ของประเทศไทย (Nonthaburi Real Estate Trade Association, 2020) การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้ประชากรในจังหวัดเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลต่อความต้องการในการใช้บริการสาธารณะ เช่น การศึกษา สาธารณสุข และการขนส่ง ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อรองรับการเติบโตที่รวดเร็วนี้ การพัฒนาความเป็นเมืองยังนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในด้านความ

หลากหลายทางสังคม การเคลื่อนย้ายของประชากรและการสร้างชุมชนใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะ ส่งผลให้เกิดความท้าทายในการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนดั้งเดิมและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนใหม่และชุมชนเก่า โดยสถิติประชากรแฝงของประเทศไทย พ.ศ. 2560 โดยสำนักงานสถิติและสังคมแห่งชาติเปิดเผยว่าในจำนวนประชากรแฝงทั้งหมดกว่า 8.07 ล้านคน (ประมาณ 11.9% ของจำนวนประชากรรวมทั้งหมด) ซึ่งหากไม่นับรวมกรุงเทพมหานครแล้ว พบว่า จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองที่มีประชากรแฝงกลางวันมากที่สุด โดยแบ่งเป็นประชากรแฝงกลางวันเข้ามาทำงาน 214,000 คน และประชากรแฝงกลางวันเข้ามาเรียนหนังสือ 42,500 คน สร้างการจ้างงาน (Employment) ถึง 947,705 คนต่อปี นอกจากนี้ยังพบการเพิ่มขึ้นของ SMEs ขนาดเล็กในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง โดยช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2558-2562) มี SME ที่ลงทุนต่ำกว่า 2 ล้านบาทในจังหวัดนนทบุรี เพิ่มขึ้นจาก 1,607 ราย เป็น 1,900 ราย สะท้อนว่าจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบัน ไม่ได้เป็นแค่เมืองที่อยู่อาศัย (Bed town) ของคนกรุงเทพมหานครเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทของการเป็นพื้นที่แหล่งงานให้กับประเทศไทยด้วย (Nonthaburi Real Estate Trade Association, 2020)

ดังนั้น การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ การบริหารที่ไม่เหมาะสมอาจนำไปสู่ปัญหาที่หลากหลาย เช่น การจราจรที่ติดขัด ปัญหามลพิษ การขาดแคลนพื้นที่สีเขียว และความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน นอกจากนี้ยังอาจเกิดปัญหาสังคม เช่น ความขัดแย้งระหว่างชุมชนใหม่และชุมชนเดิม หรือปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาพื้นที่ การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนยังสามารถส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การทำลายพื้นที่ป่า การสร้างที่อยู่อาศัยในพื้นที่เสี่ยงภัย และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ประหยัด ทำให้เกิดการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมในระยะยาว เนื่องจากนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) ในสัดส่วนถึง 46.65% ของพื้นที่ทั้งหมด จากพื้นที่ทั้งจังหวัด 388,939.38 ไร่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (สีเขียว) ถึง 201,304.87 ไร่ (Nonthaburi Real Estate Trade Association, 2020) ในทางกลับกัน การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา การสนับสนุนการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ดี และการรักษาสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี ดังนั้น การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรีไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นเรื่องการสร้างความเป็นธรรมในสังคม การรักษาความหลากหลายทางวัฒนธรรม และการสร้างอนาคตที่ยั่งยืนสำหรับชุมชนและประชาชนในพื้นที่

ประเด็นปัญหาที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ คือ การขาดแนวทางในการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมืองอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการวางแผน การกำกับดูแลพื้นที่ การจัดสรรทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีช่องว่างเชิงนโยบายและข้อจำกัดของแผนผังเมืองซึ่งไม่สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันยังมีข้อจำกัดด้านความเข้าใจในพลวัตของความเป็นเมืองที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนดั้งเดิมกับชุมชนใหม่ ซึ่งยังไม่ค่อยมีงานวิจัยในระดับพื้นที่ที่ลงลึกในบริบทของจังหวัดนนทบุรีโดยเฉพาะ

จากที่มาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง เพื่อวิเคราะห์แนวทางและกลไกที่ภาครัฐใช้ในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตลอดจนทำความเข้าใจถึงข้อจำกัดและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจขัดขวางประสิทธิภาพของการบริหารจัดการในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย นโยบาย ทรัพยากร หรือการมีส่วนร่วมของประชาชน

และท้ายที่สุดเพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ซึ่งจะช่วยให้จังหวัดนนทบุรีสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study) ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เมืองในจังหวัดนนทบุรี โดยครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีการพัฒนาความเป็นเมือง การบริหารจัดการเมืองสมัยใหม่ แผนพัฒนาและบริบทพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่เมือง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ที่เกิดจากความเป็นเมือง ประกอบด้วย (1) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค 4 คน ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการจากสำนักงานจังหวัดนนทบุรี 2 คน ผู้บริหารและข้าราชการจากสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี 2 คน (2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือข้าราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการผังเมือง 5 คน ได้แก่ ระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน ระดับเทศบาล 3 คน และระดับองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน (3) นักวิชาการด้านการบริหารจัดการเมือง 3 คน (4) ผู้ประกอบการภาคเอกชนในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี (ผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์) 4 คน (5) ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี 4 คน และ (6) ประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี 4 คน รวมจำนวน 24 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ ต้องเป็นบุคคลที่มีบทบาท หน้าที่ หรือประสบการณ์ตรงเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เมือง และสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ โดยกระบวนการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการสอบถามเบื้องต้นจากเครือข่ายวิชาชีพ หน่วยงานราชการ และภาคประชาสังคมในพื้นที่ รวมทั้งการพิจารณาคุณสมบัติตามตำแหน่งหน้าที่และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อศึกษาข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้อง แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง ตอนที่ 3 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง ตอนที่ 4 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง

ขั้นตอนที่ 4 การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล 3 วิธีหลัก ได้แก่ (1) การศึกษาข้อมูลเอกสาร ทั้งงานวิจัย แผนพัฒนาจังหวัด บทความวิชาการ และแหล่งข้อมูลออนไลน์ เพื่อวิเคราะห์บริบท

การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เมืองนนทบุรี (2) การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 24 คน ประกอบด้วยผู้บริหารราชการ นักวิชาการ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน และประชาชน โดยใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงและแบบสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ล่วงหน้า และ (3) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อบันทึกพฤติกรรมการทำงานของหน่วยงานท้องถิ่นและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน โดยไม่เข้าไปแทรกแซงสถานการณ์จริง

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดระเบียบและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลหลัก เริ่มจากการจัดหมวดหมู่คำตอบแบบปลายเปิดตามหัวข้อสำคัญ เพื่อระบุแนวโน้มและรูปแบบที่ชัดเจน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยคำนึงถึงบริบทการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่เมืองนนทบุรี โดยมุ่งหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิจัย เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่มีประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายหรือกลยุทธ์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อวิเคราะห์การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความไม่เป็นเมือง ผลการวิจัยพบว่า

1. นโยบายและการวางแผนการพัฒนาเมือง พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากการพัฒนาเป็นเมืองมีการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดนนทบุรี คือ เป็นเมืองน่าอยู่ (Livable City) โดยมีประเด็นการพัฒนาหลัก ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ การเติบโตที่ยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน และการบังคับผังเมืองรวมนนทบุรี พ.ศ. 2566 ซึ่งได้เป็นก้าวสำคัญในการพัฒนาพื้นที่โดยการกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมที่เชื่อมโยงกับการขยายตัวของเมือง อย่างไรก็ตาม นโยบายและการวางแผนการพัฒนาเมือง ยังมีปัญหาหลายประการเกิดขึ้นทั้งปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง เช่น ปัญหาการขยายตัวของธุรกิจและการค้าภายในพื้นที่ที่อาจกระทบต่อสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ข้อจำกัดของโครงสร้างพื้นฐานที่ยังไม่เพียงพอในการรองรับประชากรที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ที่ไม่สามารถตอบสนองการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า การเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในจังหวัดนนทบุรีมีการพัฒนาอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับผังเมืองรวมนนทบุรี พ.ศ. 2566 ซึ่งใช้บังคับในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีทั้งจังหวัด เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2566 ที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในหลายประเภท โดยมีการจำแนกพื้นที่ที่ใช้สำหรับที่อยู่อาศัยในระดับต่าง ๆ เช่น พื้นที่สีเหลืองที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย สีส้มที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง สีน้ำตาลที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก อีกทั้งยังมีการจัดสรรพื้นที่สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจในส่วนของพื้นที่พาณิชย์และอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อมลพิษ โดยสีแดงเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม สีม่วงพื้นที่อุตสาหกรรม และสีเขียวสำหรับการเกษตรกรรมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การขยายตัวของเมืองในพื้นที่ที่ติดกับกรุงเทพฯ เช่น บริเวณถนนงามวงศ์วานและแจ้งวัฒนะ ได้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรมไปเป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ธุรกิจ ซึ่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเช่น การคมนาคมเชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ ได้เพิ่มมูลค่าของที่ดินอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะตามแนวรถไฟฟ้าและถนนสายหลัก เช่น ถนนแจ้งวัฒนะและติวานนท์

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีมีการปรับปรุงหลายด้านเพื่อรองรับการเติบโตของเมืองและการขยายตัวของประชากร โดยมีโครงการที่สำคัญ ได้แก่ การย้ายระบบสายไฟฟ้าและสายสื่อสารใต้ดินเพื่อเพิ่มความสะดวกและความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะ การพัฒนาระบบขนส่งมวลชนและโครงข่ายการคมนาคมที่เชื่อมโยงระหว่างจังหวัดนนทบุรีและ

กรุงเทพมหานคร รวมถึงการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้ทันสมัยและเป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยเฉพาะ การส่งเสริมอารยสถาปัตย์ในสถานที่ราชการและพื้นที่สาธารณะ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาโครงการโลจิสติกส์ การเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม และการพัฒนาป้ายรถเมล์อัจฉริยะที่ช่วยให้การใช้ บริการขนส่งสะดวกขึ้น ตลอดจนการสร้างเส้นทางจักรยานและทางเดินเท้าที่ปลอดภัย เพื่อให้ประชาชน สามารถเดินทางได้สะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

4. การพัฒนาบริการด้านสังคม พบว่า มีการดำเนินการพัฒนาในหลายด้าน ซึ่งสำคัญที่สุดคือการลด ความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยมีการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับปรุงการ ให้บริการของภาครัฐให้สะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส เช่น การใช้ระบบดิจิทัลในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ ประชาชน การให้บริการออนไลน์ และการติดตั้ง Wi-Fi สาธารณะ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงบริการ ต่าง ๆ ของประชาชน รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาสถานพยาบาลและการดูแลผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม อีกทั้ง ยังมีการสร้างโครงสร้างพื้นฐานและพื้นที่สาธารณะเพื่อสนับสนุนการอยู่อาศัยที่ดีและเหมาะสมกับสังคมเมือง โดยเน้นการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกลุ่มเปราะบาง การพัฒนาเมืองอย่างคงมั่งเน้นไปที่ การสร้างสังคมที่มีความยั่งยืนและรองรับการเติบโตในอนาคต โดยเฉพาะในด้านการศึกษาและการพัฒนา ทักษะอาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในอนาคต

5. การพัฒนาทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน พบว่า จังหวัดนนทบุรีกำลังพัฒนาเศรษฐกิจด้วย การยกระดับเศรษฐกิจให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น (High Value Economy Creation) ทั้งยังมุ่งเน้นการสร้างโอกาสทาง อาชีพและการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังวิกฤติ รวมถึงการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพ ชีวิตของประชาชน โดยการพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องเชื่อมโยงระหว่างภาคบริการ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เช่น ทุเรียนเมืองนนท์ และการเสริมสร้างทักษะดิจิทัลให้กับแรงงาน รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ประกอบการ ท้องถิ่นในการเข้าถึงแหล่งทุนมากขึ้น การพัฒนาอุตสาหกรรมในบางพื้นที่เช่น ไทรน้อยและบางบัวทอง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น และลดผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง ในขณะเดียวกันยังคำนึงถึง ความสำคัญของการพัฒนาเครือข่ายระหว่างชุมชนในระดับตำบล และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้น เศรษฐกิจ การจ้างงานในพื้นที่ และการเปิดโอกาสให้สินค้าท้องถิ่นออกสู่ตลาดต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ เศรษฐกิจของจังหวัดเติบโตอย่างยั่งยืนและสามารถแข่งขันในระดับประเทศได้

6. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมมีการดำเนินงานหลายด้านเพื่อรองรับการเติบโตและเปลี่ยนแปลงของเมือง อาทิเช่น การพัฒนา พื้นที่สีเขียวโดยการสร้างนิเวศป่าร้อยไร่ การใช้พลังงานสะอาด และการจัดการมลพิษโดยการนำเทคโนโลยี ทันสมัยมาช่วย เช่น การใช้เตาแก๊สจัดขยะเทคโนโลยีพลาสมา การส่งเสริมการใช้ระบบน้ำอัจฉริยะ และ การฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งน้ำและป่าไม้เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเมืองและ การรักษาสิ่งแวดล้อม การนำโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Economy) มาใช้ในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำกิจกรรม CSR และการส่งเสริมการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อดิจิทัล

7. การมีส่วนร่วมและความร่วมมือ พบว่า การพัฒนาเมืองในจังหวัดนนทบุรีมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจาก ทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ ทั้ง ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและ ตัดสินใจทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและลดความขัดแย้ง ทั้งนี้ยังช่วยให้การพัฒนาที่มีความยั่งยืนและตอบสนอง ความต้องการของคนในพื้นที่ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุมระดมความคิดเห็น และการใช้สื่อ

ออนไลน์ช่วยเพิ่มช่องทางในการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้แผนการพัฒนาและผังเมืองมีความสอดคล้องกับความต้องการและข้อเท็จจริงในพื้นที่ ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้การพัฒนาเมืองสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง ผลการวิจัยพบว่า เกิดจากแรงกดดันภาคเอกชนที่ต้องการปรับผังเมืองเพื่อประโยชน์เชิงพาณิชย์ ข้อจำกัดของโครงสร้างพื้นฐานที่กระทบชุมชนเดิม และปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะและมลพิษ ระบบสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยเฉพาะการดูแลผู้สูงอายุ ข้อจำกัดของผังเมืองและความขัดแย้งด้านการใช้ที่ดินระหว่างกลุ่มเกษตรกรและนักลงทุนส่งผลต่อการพัฒนา นอกจากนี้การขยายตัวของเมืองกระทบวิถีชีวิตชุมชน ทำให้เกิดปัญหาการจราจร ความปลอดภัย และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำเสียและฝุ่น PM 2.5 พื้นที่เกษตรกรรมลดลง ส่งผลต่อหนี้สินและคุณภาพชีวิตของเกษตรกร การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วทำให้การบริหารจัดการตามไม่ทัน ทั้งด้านผังเมือง การอนุรักษ์ทรัพยากร และการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่นนทบุรีควรมุ่งเน้นการพัฒนาเมืองอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยจัดระเบียบเมืองให้รองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ การจราจร และสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาแรงงานที่มีทักษะสูง การส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ ขณะเดียวกันต้องมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยี และที่อยู่อาศัย รวมถึงการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน โปร่งใส และสอดคล้องกับความต้องการของเมือง นอกจากนี้การอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และอัตลักษณ์ท้องถิ่นต้องดำเนินควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนผ่านเศรษฐกิจชีวภาพ หมุนเวียน และสีเขียว เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการเติบโตและคุณภาพชีวิตประชาชน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง พบว่าแนวทางการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนต้องเชื่อมโยงนโยบายท้องถิ่นกับยุทธศาสตร์ระดับชาติและกลุ่มจังหวัด โดยการจัดทำผังเมืองควรคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ควบคู่กับการใช้เกณฑ์ FAR (Floor Area Ratio) และ OSR (Open Space Ratio) เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ การบริหารการเปลี่ยนแปลงควรมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการเติบโตของเมือง เช่น ระบบขนส่งมวลชน โครงข่ายคมนาคม และสาธารณสุข ตลอดจนการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยยกระดับบริการสาธารณะ ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน ขณะเดียวกัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการจ้างงานต้องส่งเสริมทักษะแรงงาน โดยเฉพาะในภาคเทคโนโลยีดิจิทัลและธุรกิจท้องถิ่น ควบคู่กับการรักษาพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อความมั่นคงทางอาหาร การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรใช้เทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสร้างความยั่งยืน รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อให้การพัฒนาพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ดังแผนภาพที่ 1

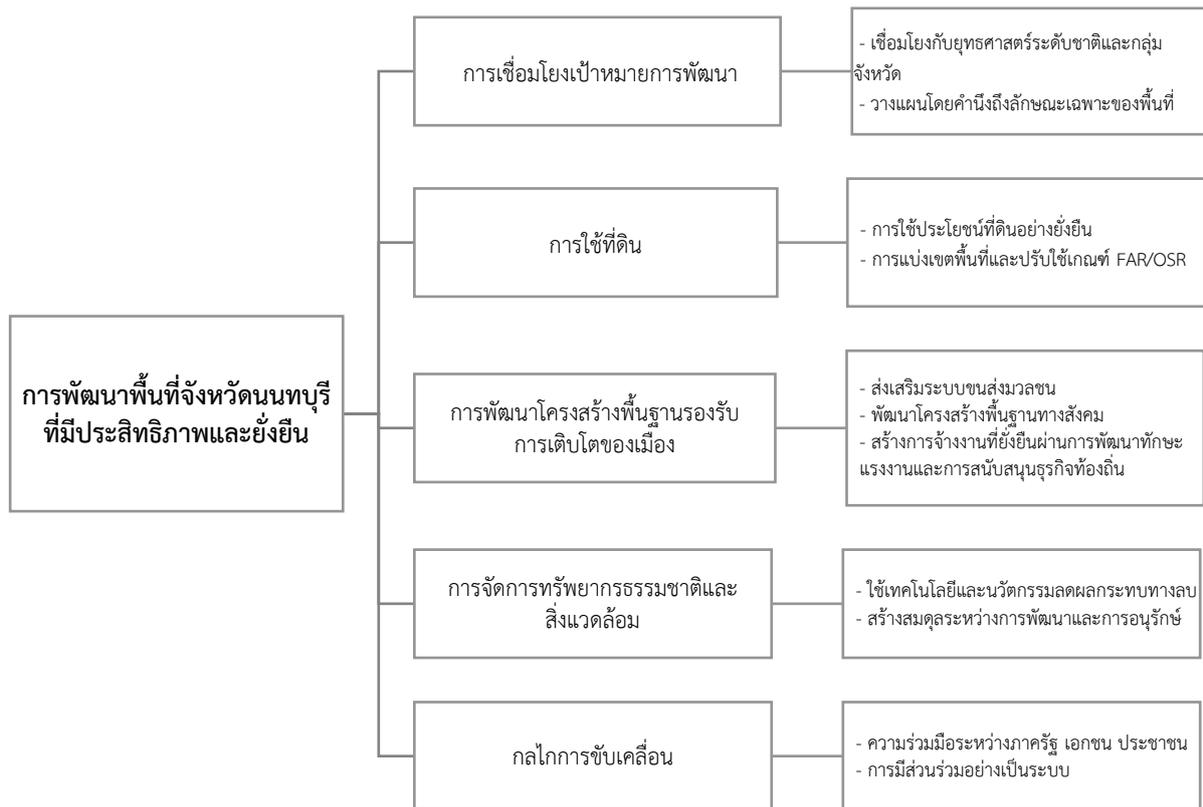

Figure 1: The New Body of Knowledge

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดน่านที่เกิดจากความ เป็นเมือง

1. นโยบายและการวางแผนการพัฒนาเมือง พบว่า มีการดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) โดยมุ่งเน้นเป้าหมายการพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่ (Livable City) ผ่านการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เมืองอัจฉริยะ (Smart City) และการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหา เช่น การพัฒนาเมืองกระทบต่อวิถีชีวิตดั้งเดิม ข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เต็มประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tempemphun (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของสาธารณรัฐประชาชนจีน: กรณีศึกษา นครเซี่ยงไฮ้ พบว่า รัฐบาลนครเซี่ยงไฮ้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะออกเป็น 3 ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554-2563 โดยมีประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาคือการกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งเปรียบเสมือนปัจจัยสนับสนุนให้กลายเป็นเมืองอัจฉริยะโดยสมบูรณ์แบบ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Aranwat et al. (2024) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาควรดำเนินการ ทั้งจากระดับบนสู่ล่าง (top down approach) หรือการกำหนดนโยบายจากหน่วยงานส่วนกลาง เพื่อให้เกิดการพัฒนา ในแต่ละมิติในระดับภาพรวมครอบคลุมทั้งประเทศ โดยมีหน่วยงานส่วนภูมิภาค/ท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ และดำเนินการจากระดับล่างสู่บน (bottom up approach) และทั้ง 2 แบบคู่ขนานกัน โดยแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วยแผนระยะสั้น 1-5 ปี ดำเนินการในมิติคุณภาพสิ่งแวดล้อม มิติด้านความมั่นคง

ปลอดภัย มิติด้านสังคมและวัฒนธรรม มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อคุณภาพชีวิต พร้อมกับการพัฒนาบุคลากร และประชาชน

2. การใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่า พื้นที่นนทบุรีมีการพัฒนาอย่างชัดเจนตามผังเมืองรมนนทบุรี พ.ศ. 2566 มีการจัดสรรพื้นที่หลากหลาย เช่น พื้นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ติดกับกรุงเทพฯ เช่น ถนนงามวงศ์วานและแจ้งวัฒนะ มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรกรรมไปเป็นพื้นที่อยู่อาศัยและธุรกิจ ส่งผลให้มูลค่าที่ดินเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามแนวรถไฟฟ้าและถนนสายหลัก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nussl, and Siedentop (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การขยายตัวของเมืองและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน พบว่า การขยายตัวของเมืองเป็นแรงผลักดันหลักประการหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังการก่อตัวของระบบการใช้ที่ดินในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากที่ไม่ใช่เมืองเป็นการใช้ที่ดินในเมือง การขยายตัวของเมืองในปัจจุบันส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการขยายตัวของเมือง กล่าวคือ การใช้ที่ดินอย่างกว้างขวางเพื่อการใช้ที่ดินในเมืองมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเมืองสามารถเกิดขึ้นได้ในรูปแบบที่ค่อนข้างหลากหลายในแง่ของรูปแบบ ความหนาแน่นของอาคาร และความเร็วในการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rahman, Huq, and Mukul (2023) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเมืองต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของบังกลาเทศ ผลการศึกษาพบว่า การใช้ที่ดินมีการเปลี่ยนแปลงไปในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาในพื้นที่ศึกษา ส่งผลให้พื้นที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งนิคมเพิ่มขึ้นอย่างมากจาก 19 ตารางกิโลเมตร ในปี 2000 เป็น 48 ตารางกิโลเมตรในปี 2020 แหล่งน้ำมีพื้นที่ 24 ตารางกิโลเมตร ในปี 2010 ลดลงเหลือ 4 ตารางกิโลเมตรในปี 2563 ในขณะที่พื้นที่เพาะปลูกลดลงเหลือ 218 ตารางกิโลเมตรในปี 2020 จาก 259 ตารางกิโลเมตร ในปี 2000 การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นอย่างสมดุลและในทางลบ โดยเปลี่ยนแปลงทางเลือกในการดำรงชีพแบบดั้งเดิมที่มีมายาวนาน

3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า มีการพัฒนาโครงการสำคัญ เช่น การย้ายสายไฟฟ้าใต้ดิน การพัฒนาระบบขนส่งมวลชนและคมนาคม การสร้างเส้นทางจักรยานและทางเดินเท้าที่ปลอดภัย การปรับปรุงระบบระบายน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม รวมถึงการส่งเสริมอารยสถาปัตย์ในพื้นที่สาธารณะ และสถานที่ราชการเพื่อรองรับผู้สูงอายุและผู้พิการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tempemphun (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของสาธารณรัฐประชาชนจีน: กรณีศึกษานครเซี่ยงไฮ้ พบว่า รัฐบาลนครเซี่ยงไฮ้ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะออกเป็น 3 ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2554-2563 โดยมีประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาคือการกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ซึ่งเปรียบเสมือนปัจจัยสนับสนุนให้กลายเป็นเมืองอัจฉริยะโดยสมบูรณ์แบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chaiyaklinput (2022) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวในตำบลเสาธงหินและตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ อันเนื่องมาจากการขยายตัวของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2564 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (ระหว่างพ.ศ. 2525-2529) เป็นต้นมา เนื่องจากแผนพัฒนาฯ ดังกล่าวส่งเสริมให้จังหวัดนนทบุรี ทำหน้าที่เป็นเมืองรองหรือเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้มีการถ่ายโอนประชากรจากกรุงเทพฯ มาอยู่ที่นี้ให้มากขึ้น จากแผนพัฒนาฯ ได้เริ่มจากการตัดถนนใหม่เพื่อนำความเจริญเข้ามาสู่ชานนทบุรี พื้นที่สำหรับทำเกษตรกรรมถูกแทนที่ด้วยสิ่งก่อสร้างรูปแบบต่าง ๆ การคมนาคมทางบกกลายเป็นเส้นทางสายหลักที่ใช้สำหรับคมนาคมแทนที่การเดินทางทางน้ำ การขยายตัวของเมืองลักษณะนี้เกิดขึ้นทั่วจังหวัดนนทบุรี เมื่อเมืองเกิดการขยายตัวและพัฒนา จึงเริ่มมีนักลงทุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาลงทุนในจังหวัดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชากรอพยพเข้า

มาอยู่อาศัยทั่วทุกพื้นที่ ทำให้เกิดโครงการบ้านจัดสรรและคอนโดมิเนียมจำนวนมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rahman, Huq, and Mukul (2023) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเมืองต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ภาคตะวันตกเฉียงเหนือของบังกลาเทศ เสนอว่ากระบวนการวางแผนเมืองควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนในท้องถิ่น โดยให้คนในท้องถิ่นและคนในสังคมชายขอบได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการขยายตัวของเมือง

4. การพัฒนาบริการด้านสังคม พบว่า จังหวัดนนทบุรีมุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพชีวิตประชาชน เช่น การพัฒนาระบบดิจิทัลเพื่อบริการภาครัฐ การให้บริการออนไลน์ การติดตั้ง Wi-Fi สาธารณะ และการพัฒนาสถานพยาบาลที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่สาธารณะ และการพัฒนาการศึกษาและทักษะอาชีพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานในอนาคต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rahaman, Kalam, and Al-Mamun (2023) ได้ศึกษาเรื่อง การขยายตัวของเมืองโดยไม่ได้วางแผนและความเสี่ยงด้านสุขภาพของเมืองธากาในบังกลาเทศ: การเปิดเผยความเชื่อมโยงระหว่างสภาพแวดล้อมในเมืองและสุขภาพของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาเมืองที่ขาดการวางแผน สภาพแวดล้อมในเขตเมือง และสุขภาพของประชาชน จำเป็นต้องใช้นโยบายและมาตรการที่ครอบคลุม การวางผังเมืองที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารนโยบายที่ดีขึ้นเป็นสิ่งสำคัญในการลดความเสี่ยงด้านสุขภาพ นอกจากนี้ การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการสุขภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Leksansern (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดสุขภาพและการประเมินสภาวะสุขภาพของประชาชนจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในการพัฒนาระบบบริการสุขภาพของประชาชนจังหวัดนนทบุรีนั้น ควรเน้นไปที่การจัดการโรค การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต และรูปแบบการดำเนินงานนั้นควรมีทั้งเชิงรับและเชิงรุกลงไปในพื้นที่แบบบูรณาการ เป็นองค์รวม และควรสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการสุขภาพตามความจำเป็นในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

5. การเสริมสร้างเศรษฐกิจและการจ้างงาน พบว่า จังหวัดนนทบุรีมุ่งเน้นการยกระดับเศรษฐกิจให้มีมูลค่าเพิ่ม โดยเชื่อมโยงภาคบริการ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง พร้อมทั้งสนับสนุนผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ส่งเสริมทักษะดิจิทัล และการเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับผู้ประกอบการ การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ไทรน้อยและบางบัวทองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น ลดผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง ทั้งนี้ยังส่งเสริมการท่องเที่ยวและการส่งออกสินค้าท้องถิ่นเพื่อสร้างความยั่งยืนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chaiprasit (2022) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทท้องถิ่นกับการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City พบว่า เมืองอัจฉริยะท้องถิ่นต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ตและโครงข่ายโทรคมนาคมในเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชน สร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับธุรกิจขนาดเล็ก และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเมืองไปพร้อม ๆ กัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rotkaew, Senanuch, and Chandai (2021) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า การส่งเสริมปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ชุมชน และการพัฒนาและต่อยอดกิจกรรม

6. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การจัดการสิ่งแวดล้อมของนนทบุรีมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเมืองและการอนุรักษ์ เช่น การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การฟื้นฟูแหล่งน้ำและป่าไม้ และการใช้พลังงานสะอาด พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีทันสมัย เช่น เตากำจัดขยะพลาสติค และระบบน้ำอัจฉริยะมาใช้ในการจัดการมลพิษ นอกจากนี้ยังส่งเสริมโมเดลเศรษฐกิจแบบใหม่ หรือ BCG โมเดล และกิจกรรมที่ให้

ประชาชนมีส่วนร่วม เช่น การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติผ่านกิจกรรม CSR และการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zipperer, Northrop, and Andreu (2020) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาเมืองและความเชื่อมโยงโทรคมนาคมของสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลกระทบเชิงลบของการขยายตัวและการขยายตัวของเมืองสามารถลดน้อยลงได้ด้วยการวางแผนและการออกแบบที่เหมาะสม การวางแผนร่วมกับธรรมชาติไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่เพิ่งได้รับการยอมรับเมื่อไม่นานนี้ว่าการอยู่รอดของมนุษย์ขึ้นอยู่กับที่อยู่ร่วมกับความหลากหลายทางชีวภาพและชุมชนพื้นเมือง วิธีและการนำคำแนะนำเพื่อความยั่งยืนไปใช้นั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้คนเองโดยสิ้นเชิง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chaikyaklinput (2022) ได้ศึกษาเรื่อง ผลกระทบต่อพื้นที่สีเขียวในตำบลเสาชิงหินและตำบลบางแม่นาง อำเภอบางใหญ่ อันเนื่องมาจากการขยายตัวของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ.2525-2564 ผลการวิจัยพบว่า การเข้ามาของความเจริญเหล่านี้ได้เปลี่ยนวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวนนทบุรีจากที่ส่วนใหญ่เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้หันไปประกอบอาชีพอื่นที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่อพยพเข้ามาอยู่ได้ อาทิ อาชีพด้านพาณิชย์กรรม ด้านโลจิสติกส์ซึ่งจากอาชีพใหม่ที่เกิดขึ้นนำมาสู่การก่อสร้างอาคาร ทั้งเพื่อการประกอบธุรกิจและเป็นที่อยู่อาศัย จนกระทั่งจังหวัดนนทบุรีขยายตัวและมีภาพลักษณ์ของการเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) แต่ทว่ากลับส่งผลให้ปริมาณพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนนทบุรีลดลงไปเป็นจำนวนมาก การสูญเสียพื้นที่สีเขียวทำให้จังหวัดนนทบุรีต้องประสบปัญหาทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ทางจังหวัดนนทบุรีและประชาชนได้พากันจัดโครงการปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับจังหวัด

7. การมีส่วนร่วมและความร่วมมือ พบว่า การพัฒนาเมืองนนทบุรีให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ เช่น การประชุมระดมความคิดเห็นและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อสื่อสารและเปิดโอกาสการมีส่วนร่วม การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ยังช่วยให้การพัฒนาเมืองดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chaiprasit (2022) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทท้องถิ่นกับการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City พบว่า เมืองอัจฉริยะควรเกิดจากความต้องการและการเรียกร้องของประชาชนในท้องถิ่น เมืองอัจฉริยะจะต้องถูกกำหนดเป็นนโยบายที่เร่งด่วน และไม่ควรเป็นเพียงนโยบายจากส่วนกลางเท่านั้น แต่ต้องเกิดจากความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Raksawin, Suttasupa, and Phimwen (2024) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเมืองและฟื้นฟูเมืองแบบมีส่วนร่วม: การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเมืองในประเทศไทย พบว่า การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนโครงการพัฒนาและฟื้นฟูเมืองต้องเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมายร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจนและสร้างความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความต้องการและเป้าหมายที่จะบรรลุการเลือกพื้นที่และการมีส่วนร่วมควรเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาและฟื้นฟู ซึ่งมีความพร้อมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนในพื้นที่เอง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้และมีประสิทธิภาพการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนควรมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเช่นการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมถึงหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการลงทุนที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมืองมีความซับซ้อนหลายมิติ เช่น แรงกดดันจากภาคเอกชนในการปรับผังเมือง การขยายตัวของเมืองที่กระทบต่อชุมชนเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม เช่น ลดพื้นที่สีเขียว ปัญหาขยะ PM 2.5 และการปนเปื้อนในน้ำ รวมถึงการขาดการพัฒนาสาธารณูปโภคที่เพียงพอ การขาดการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน และปัญหาด้านความปลอดภัย การจราจร และการบริการสาธารณสุขที่ไม่เพียงพอ

การแก้ไขปัญหาต้องการการบูรณาการจากทุกฝ่ายและการวางแผนเชิงรุกเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Zipperer, Northrop, and Andreu (2020) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเมืองและความเชื่อมโยงของสิ่งแวดล้อม พบว่า การขยายตัวของเมืองไม่เพียงทำลายและทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่ยังเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมด้วย ตัวอย่างเช่น การตัดไม้ทำลายป่าและการทำลายพื้นที่ป่าทำให้แหล่งที่อยู่อาศัยภายในป่าเสื่อมโทรมและสูญเสียไป รวมทั้งสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยริมป่า การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ทำให้องค์ประกอบและความอุดมสมบูรณ์ของสายพันธุ์เปลี่ยนไปจากผู้ที่ถูกเลี้ยงเมืองเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rahaman, Kalam, and Al-Mamun (2023) ได้ศึกษาเรื่อง การขยายตัวของเมืองโดยไม่ได้วางแผนและความเสี่ยงด้านสุขภาพของเมืองธากาในบังกลาเทศ: การเปิดเผยความเชื่อมโยงระหว่างสภาพแวดล้อมในเมืองและสุขภาพของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาเมืองที่ขาดการวางแผนในกรุงธากาส่งผลให้เกิดความเสี่ยงด้านสุขภาพของประชาชนในหลายรูปแบบ เช่น มลพิษทางอากาศ การขาดแคลนน้ำและระบบสุขาภิบาล การจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ ความแออัด การเกิดชุมชนแออัด และสภาพที่อยู่อาศัยที่ไม่ได้มาตรฐาน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง พบว่า แนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีมุ่งพัฒนาเมืองอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยคำนึงถึงการจัดระเบียบเมืองที่ไม่กระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลและพัฒนาแรงงานที่มีทักษะสูงตามความต้องการของตลาด การเติบโตต้องใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน โดยมีนโยบายและกระบวนการวางแผนที่ชัดเจน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีต้องตอบสนองความต้องการในอนาคต พร้อมใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างโปร่งใส และรักษาพื้นที่เกษตรกรรมและทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องมุ่งเน้นเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chaiprasit (2022) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทท้องถิ่นกับการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City พบว่า บทบาทการพัฒนาเมืองของท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถจากผู้เชี่ยวชาญในหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่นเอง ภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ต้องร่วมมือกันเพื่อขับเคลื่อนให้เมืองอัจฉริยะมีความปลอดภัยและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในท้องถิ่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tempemphun (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของสาธารณรัฐประชาชนจีน: กรณีศึกษา นครเซี่ยงไฮ้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะนครเซี่ยงไฮ้ ประกอบไปด้วย การจัดการปกครองที่ดี นโยบาย การจัดการและองค์กร ความร่วมมือจากภาคเอกชน ความร่วมมือจากชุมชน เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน

สรุป

การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง พบว่า ด้านนโยบายและการวางแผนพัฒนาเมือง การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2566-2570) โดยมีเป้าหมายเป็นเมืองน่าอยู่ (Livable City) และใช้ผังเมืองรวมนนทบุรี พ.ศ. 2566 เป็นแนวทางหลัก ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีการจัดสรรพื้นที่ตามประเภท เช่น พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม โดยพื้นที่ติดกรุงเทพฯ มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นที่อยู่อาศัย และธุรกิจ ส่งผลให้มูลค่าที่ดินเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะแนวรถไฟฟ้า ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีการปรับปรุงระบบขนส่ง การย้ายสายไฟใต้ดิน และการส่งเสริมอารยสถาปัตย์ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และการสร้างเส้นทางจักรยานและทางเดินเท้าที่ปลอดภัย ด้านบริการสังคม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนา

คุณภาพชีวิต โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปรับปรุงบริการภาครัฐ เช่น ระบบข้อมูลข่าวสารออนไลน์และ Wi-Fi สาธารณะ มีการพัฒนาสถานพยาบาล การดูแลผู้สูงอายุ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกลุ่มเปราะบาง พร้อมส่งเสริมการศึกษาและพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ด้านเศรษฐกิจ และการจ้างงาน จังหวัดนนทบุรีมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจมูลค่าสูง เชื่อมโยงภาคบริการ อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม พร้อมส่งเสริมผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น ทุเรียนเมืองนนท์ และพัฒนาทักษะดิจิทัลแรงงาน นอกจากนี้ยังช่วยผู้ประกอบการเข้าถึงแหล่งทุน กระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มการจ้างงานและความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการขยายพื้นที่สีเขียว พื้นที่ระบบนิเวศ และใช้พลังงานสะอาด เช่น เตากำจัดขยะพลาสติกและระบบน้ำอัจฉริยะ พร้อมนำโมเดลเศรษฐกิจ BCG มาใช้เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมและความร่วมมือ เน้นการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ เอกชน และประชาชนในทุกมิติ ผ่านการประชุมระดมความคิดเห็น และสื่อออนไลน์ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วม ลดความขัดแย้ง และทำให้การพัฒนาตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ยังมีการประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้แผนพัฒนาเมืองสอดคล้องกับข้อเท็จจริงและยั่งยืน ปัญหาและอุปสรรคการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง พบว่า ปัญหาการบริหารพื้นที่นนทบุรีเกิดจากแรงกดดันภาคเอกชน ข้อจำกัดโครงสร้างพื้นฐาน มลพิษ ขยะ ระบบสาธารณสุขไม่เพียงพอ ข้อจำกัดผังเมือง ความขัดแย้งที่ดิน และผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติยังล่าช้า พื้นที่เกษตรกรรมลดลง และการพัฒนาเมืองรวดเร็วจนบริหารจัดการไม่ทัน และแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมือง พบว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่นนทบุรีควรมุ่งพัฒนาเมืองอย่างสมดุล ยั่งยืน และสอดคล้องกับเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตประชาชน โดยใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1.1 จังหวัดนนทบุรีควรบูรณาการการทำงานระหว่างภาครัฐและเอกชนผ่านคณะกรรมการพัฒนาเมือง เพื่อให้การกำหนดนโยบายและการพัฒนาเมืองตอบสนองความต้องการประชาชนได้อย่างเหมาะสม
- 1.2 จังหวัดนนทบุรีควรสนับสนุนการพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยหลากหลายรูปแบบ ด้วยนโยบายและกฎหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และการจัดสรรที่ดิน
- 1.3 จังหวัดนนทบุรีควรพัฒนาระบบคมนาคมเชื่อมโยงกับเมืองใกล้เคียงและการขยายตัวของพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาการจราจรและเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง
- 1.4 จังหวัดนนทบุรีควรบูรณาการเทคโนโลยีในบริการสาธารณะ เช่น ระบบดิจิทัลในการให้ข้อมูลและบริการประชาชน รวมถึงการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก
- 1.5 จังหวัดนนทบุรีควรสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์เกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างงานในชุมชน
- 1.6 จังหวัดนนทบุรีควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เกิดจากความเป็นเมืองในแต่ละมิติอย่างลึกซึ้ง

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงลึกในด้านผลกระทบของการขยายตัวของเมืองต่อพื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดนนทบุรี เพื่อหาแนวทางที่สามารถสร้างสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจและการรักษาวิถีชีวิตเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการต่อกลุ่มเปราะบางในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เช่น ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีรายได้น้อย เพื่อทำความเข้าใจวิธีการที่สามารถเพิ่มการเข้าถึงบริการในกลุ่มเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Aranwat, R. et al. (2024). *Guidelines for Developing a Livable City*. Bangkok: Civil Service Development Institute.
- Bunnag, N. (2022). *SDG Vocab 37-Sustainable Urbanization-Sustainable Urbanization*. Bangkok: Sustainable Development Goals Research and Support Center.
- Chaiprasit, N. (2022). The Role of Local People in Smart City Management. *Journal of MCU Pali Studies Buddhaghosaparitharn*, 8(1), 71-84.
- Chaiyaklinput, K. (2022). Impacts on Green Areas in Saothong Hin Subdistrict and Bang Maenam Subdistrict, Bang Yai District Due to the Expansion of Nonthaburi Province During 1982-2021. *Journal of Social Sciences and Humanities, Kasetsart University*, 48(2), 73-92.
- Leksansern, P. (2022). Development of Health Indicators and Assessment of Health Conditions of People in Nonthaburi Province. *Mahidol University Integrated Social Science Journal*, 9(2), 125-146.
- Nonthaburi Real Estate Trade Association. (2020). *Exploring the Reasons Why Nonthaburi Is the Second City for Bangkokians*. Nonthaburi: Nonthaburi Real Estate Trade Association.
- Nuissl, H., & Siedentop, S. (2021). Urbanization and Land Use Change. *Human-Environment Interactions*, 12, 75-99.
- Rahaman, M. A., Kalam, A., & Al-Mamun, M. (2023). Unplanned Urbanization and Health Risks of Dhaka City in Bangladesh: Uncovering the Associations between Urban Environment and Public Health. *Frontiers in Public Health*, 11, 1-18.
- Rahman, M. M., Huq, H., & Mukul, S. A. (2023). Implications of Changing Urban Land Use on the Livelihoods of Local People in Northwestern Bangladesh. *Sustainability*, 15, 1-15.
- Raksawin, K., Suttasupa, S., & Phimwen, T. (2024). Participatory Urban Development and Urban Renewal: Analysis of Interview Results with Experts and Experts in Urban Development in Thailand. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(7), 121-136.
- Rotkaew, K., Senanuch, P., & Chandai, R. (2021). Research on Opinions on Sustainable Grassroot Economic Development Policy. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 19(1), 48-66.

- Tempemphun, S. (2020). Success Factors Affecting the Development of Smart Cities in the People's Republic of China: A Case Study of Shanghai. *Journal of Graduate Studies, Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage*, 14(3), 165-179.
- Zipperer, W. C., Northrop, R. J., & Andreu, M. G. (2020). *Urban Development and Environmental Degradation: Oxford Research Encyclopedia of Environmental Science*. Retrieved September 1, 2020, from <https://oxfordre.com/environmentalscience/view/10.1093/acrefore/9780199389414.001.0001/acrefore-9780199389414-e-97>